

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

“DOĞRU BAŞLANGIÇ: TÜRKİYE’DE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM”

RAPORU TANITIM TOPLANTISI

KONUŞMASI

**01 Haziran 2005
Ceylan Intercontinental**

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Bakanım, saygıdeğer konuklar, değerli basın mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün siyasi ve sosyal anlamda gelişmiş ülkeler arasında yerini almayı arzu eden ülkemizin, bu yöndeki en öncelikli gündem maddelerinden biri olan eğitim konusunu tartışacağız. “Doğru Başlangıç: Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim” başlıklı raporumuzun tanıtım toplantısına hoşgeldiniz.

Sözlerime başlamadan önce, bugün burada biraraya gelmemize vesile olan raporumuzun yazarları Sayın Prof. Sevda Bekman ve Dr. Can Fuat Gürlesel’e teşekkür etmek istiyorum. “Okul Öncesi Eğitim” raporumuz adından da anlaşılacağı gibi 0 - 6 yaş arası erken çocukluk eğitimi konusunu ele alıyor. Bu konunun ayrıntıları birazdan yazarlarımız tarafından sizlere aktarılacak. O nedenle ben konuşmamda kısaca, okul öncesi eğitimden başlayarak, eğitim sistemimizin bütün süreçlerindeki öncelikli sorunlara dikkat çekmek istiyorum.

AB üyesi olmayı amaçlayan ülkemizde çocukların ve gençlerin fırsat eşitliği sağlanarak çağdaş normlara göre eğitilmeleri zorunludur. Artan rekabet şartlarına uyum sağlanabilmesi ve nitelikli insan gücünün yetiştirilebilmesi amacıyla, eğitim sisteminde gerek mevzuatta ve ders kitapları ile diğer eğitim materyallerinde yapılacak yenilikler, gerekse eğitimcilerin eğitimi, yaşam boyu eğitim gibi konulardaki ilerlemeler ile çağdaşlaşma yolunda gerekli adımlar atılmalıdır. Günümüzde bilim ve teknoloji ile birlikte iyi yetişmiş insan gücü de ekonominin en önemli girdilerinden biri haline gelmiş ve başta gelen üretim faktörleri arasında sayılmaya başlanmıştır. Türkiye’de eğitim sisteminin her kademesinde yapılması gerekenler bu perspektifle ele alınmalıdır:

Çocukların 0-6 yaş arasındaki gelişimini desteklemeyi amaçlayan erken çocukluk eğitimi programları, dünyada giderek yaygınlaşmakta ve önemi giderek artmaktadır. Bilimsel araştırmalar, gelişimin en hızlı olduğu erken yaşlarda, profesyonel bir erken çocukluk eğitimi alan çocukların, bu dönemde yüksek öğrenme potansiyeline sahip olmaları nedeniyle, ileriki okul dönemlerinde ve yaşamlarında daha başarılı olduklarını göstermektedir. Ne yazık ki Türkiye orta ila düşük gelirli tüm ülkeler arasında okul öncesi eğitimden faydalanan çocuk oranı en düşük ülkeler arasında yer alıyor. Son on yılda bazı ilerlemeler kaydedilmesine karşın, ülkemizde okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması konusunda kapsamlı bir idari, hukuki, mali ve teknik reforma ihtiyaç duyulmaktadır.

Gerekli düzenlemeler ile ilgili ayrıntıları uzmanlarımıza bırakıyorum. Ancak burada özellikle bir konunun altını çizmeden duramayacağım. Ülkemizdeki mevcut okul öncesi eğitim kurumlarının büyük çoğunluğu batıdaki büyük illerimizde bulunmaktadır ve söz konusu kurumların büyük çoğunluğu ücretli eğitim vermektedir. Oysa erken çocukluk eğitiminden en fazla yarar görece kesim, ülkemizin görece daha az kalkınmış doğu ve güney doğu kesiminde, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan çocuklarımızdır. Bu durumu göz önüne alan bir düzenleme, bir yandan eğitimde fırsat eşitliği sağlarken; diğer yandan da sosyal ve ekonomik şartlar açısından daha elverişsiz olan bu bölgelerimizdeki okullaşma, okula devam ve okulda başarı oranlarını yükseltecektir.

Dünyada son yıllarda ivme kazanan hızlı değişim ve toplumların bu değişimlere uyum gösterme ihtiyacı, kesintisiz temel eğitim için öngörülen sürenin uzamasına neden olmuştur. Ülkemizde de 1997 yılında yapılan bir düzenleme ile kesintisiz temel eğitim 8 yıla çıkartılmıştır. Zorunlu temel eğitimin 8 yıla çıkarılması okullaşma oranlarını da olumlu yönde etkilemiştir. İlköğretimde % 89.8 olan okullaşma oranı, % 97.6 olmuş; % 55 olan ortaöğretim okullaşma oranı ise % 59.4 seviyesine yükselmiştir. 8 yıllık kesintisiz eğitimle elde edilen kazanımlar, zorunlu eğitimin, AB ülkelerindeki eğilimler de dikkate alınarak, bir yıl okul öncesi eğitim ile beraber 12 yıla çıkarılması ile artacak, insan haklarına ve demokrasiye

saygılı, kendini sürekli yenileyen ve geliştiren, olaylara çok yönlü bakabilen kişilerin yetiştirilmesi yolunda önemli bir adım atılacaktır.

Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimde de önemli sorunlar yaşanmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim reformu, sanayi ve hizmet sektörlerinin ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, uluslararası rekabet gücümüzün artması ve ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Reform kapsamında, dar meslek alanları yerine geniş tabanlı sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen, kaliteli mesleki ve teknik okullar hedeflenmelidir.

Ulusal mesleki yeterlilik sisteminin oluşturulması da; gerek Türk çalışma hayatı, gerekse Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde mevzuat uyumu ve serbest dolaşım süreci içinde yurt dışına gidecek yurttaşlarımızın çalışma olanağı bulabilmesi açısından son derece önemlidir. Bu alandaki yasa hazırlık çalışmasının hızla sonuçlandırılmasında yarar bulunmaktadır.

Değerli konuklar,

Eğitim reformu çerçevesinde ayrıcalıklı ve öncelikli yeri olan yükseköğretim sistemimiz ise uluslararası standart ve normlarda eğitim verebilmek, evrensel ölçülerde bilgi üretebilmek ve artan rekabet ortamında bu sürece kolaylıkla uyum sağlayabilecek insan kaynağını yetiştirebilmek amaçlarına yeterli ölçüde hizmet edememektedir.

Yükseköğretim sisteminde çeşitliliği vurgulayan, ademi merkeziyetçi, kurumların yaratıcılığını ve kimliklerini ön plana çıkaran ve dolayısıyla karşılaşılan sorunlara esnek tepkiler verebilen, üniversitelerin birbirleri ile rekabet edebilmelerine fırsat tanıyan bir sistemin tasarlanması gereklidir. Üniversiteler teknolojik yenilikleri takip eden, yapılacak yeni düzenlemelere ve yatırımlara en kısa sürede cevap verebilen, evrensel normlarda bilgi üretebilen, rekabet gücünün artmasına katkıda bulunacak yaratıcı insan gücünü yetiştirmeyi hedefleyen çağdaş kurumlar haline getirilmelidir.

Bu yapılırken, bugüne kadar uygulanan sistemin kazanımları göz ardı edilmemeli, gelecek vizyonundan hareket edilerek gelişmiş ülkelerin sistemleri tahlil edilmelidir. Bu çerçevede, "Üst kurullar, üniversitelerin yönetimi, mali konular, yükseköğretimde personel rejimi, toplumla ilişkiler, hesap verebilirlik" gibi konular bir "çerçeve yasası" anlayışı içinde ele alınmalıdır.

Eğitim sisteminin reformunda ilerleme sağlanması gereken konular arasında eğitimin içeriği, eğitime erişimde kadın-erkek eşitliği, eğitime ayrılan kaynaklar, yaşam boyu eğitim ve eğiticinin eğitimi de bulunmaktadır. Bu kapsamda; ders kitaplarının dünya koşulları ve toplum yapısındaki gelişmelere göre yenilenmesi; kız çocukların eğitimin her kademesine eşit ulaşımını ve devam etmelerini sağlayacak altyapı ve özel önlemlerin geliştirilmesi; eğitime ayrılan mali kaynakların artırılması ve yeni kaynaklar yaratılması; eğitim veren kadroların yaşam standardının yükseltilerek kendilerini sürekli geliştirme olanaklarının sağlanması; "Yaşam boyu eğitim" ve "eğiticinin eğitimi" konularına özel önem verilmesi; Avrupa Komisyonu programları olan Leonardo, Socrates ve Youth programlarına etkin katılım sağlanması gereklidir.

Sözlerime son vermeden önce, ders kitaplarının güncellenmesinin öneminin altını özellikle çizmek istiyorum. Bugün hem ilköğretim, hem ortaöğretim düzeyindeki kitapların çoğu sorgulanabilir bilgilerle doludur. Çünkü, büyük bir hızla değişen dünya koşullarına ve toplum yapısına nispet yaparcasına içerik olarak sabit kalmaya devam etmektedirler. Bu malzemeyi

kullanarak, genç bir beyni hayata hazırlamakta, önümüzde uzanan bilgi çağının gerektirdiği bilgi ve donanımı kazandırmakta son derece yetersiz kalıyoruz. Bu bakımdan, Milli Eğitim Bakanlığımızın başlattığı müfredat yenileme çalışmalarının başarılı olması kritik önem taşımaktadır.

Bugün hepimiz biliyoruz ki, eğitimsiz bir insanın bilgi toplumunun olanaklarından faydalanması, ona ayak uydurması imkansızdır. Eğitim sistemimizi, içeriği ile birlikte yeniden yapılandırmadan, küresel rekabet koşullarında ayakta durmamız mümkün değildir. Özel sektör ve sivil toplum bugüne dek, okul ve derslik yapımı konusunda önemli görevler üstlendi. Ancak, asıl önemli olan, bu okul ve dersliklerde çalışan öğretmenden öğrenciye aktarılan bilginin çağdaş ve bilimsel olması, öğrencinin de konuları özümserken dünyaya evrensel yurttaşlık penceresinden evrensel değerlerle bakmasıdır. “Çağdaş Uygarlık” ancak böyle yakalanabilir.

TÜSİAD bu düşünceden hareketle, 2002 yılında, bir müfredat ve format değişikliği örneği vermek amacıyla, lise son sınıflarında kullanılmak üzere “Çağdaş Yurttaş Üçlemesi” dizisini kamuoyuna sunmuştu. Türk eğitim sistemine ders kitapları alanında yeni bir bakış açısı ve model getiren Coğrafya, Tarih ve Felsefe kaynak kitaplarından oluşan Çağdaş Yurttaş Üçlemesi, meslek erbabı arasında büyük bir heyecanla karşılandı; özellikle Anadolu’daki öğretmenlerimizden büyük talep gördü.

Okul öncesi eğitim raporumuzun da erken çocukluk eğitiminin öneminin anlaşılması ve yaygın bir uygulamaya geçişin özendirilmesi konularında yararlı olmasını diliyor, beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için teşekkür ediyorum.